

<i>D. Persson.</i>	<i>B. P. Ersson.</i>	<i>A. Hansson</i> i Solberga.
<i>J. P. Jansson.</i>	<i>L. F. Odell.</i>	<i>K. E. Holmgren.</i>
<i>E. J. Ekman.</i>	<i>John Olsson.</i>	<i>J. A. Fjällbäck.</i>
<i>Edvard Wavrinsky.</i>	<i>A. Göransson.</i>	<i>Nils Hanson.</i>

N:o 192.

Af herr **E. Thormænius**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring af 7 kap. strafflagen.

I det tal, hvarmed Andra Kammarens ärade talman för några dagar sedan emottog klubban, yttrade han bland annat: »Lif är utveckling, och, i vår rastlösa tid, snabb utveckling. Denna märkliga tid har genom sina uppfinningar omskapat vilkoren för det materiella lifvet genom den allmänna odlingens hastiga utbredning, utflyttat gränser och ändrat betingelser för det intellektuella lifvet, och genom denna dubbla verksamhet håller den allt jemt på med att omdana grunderna för stats- och samhällslif. Här måste lagstiftningen beslutsamt följa med. Dröjer den att i rätt tid taga lugna, välberäknade steg framåt, så äfventyrar den att ur stillaståendet plötsligt ryckas med i våldsamma språng ut i det oberäknade och oberäkneliga.»

Dessa ord innehålla behjertansvärda sanningar. Men så glädjande de företeelser af allsidig utveckling, som tiden fört med sig i många fall, än äro, så nedslående är, från en sida sedt, det faktum, som vidröres i herr talmannens ord, att utvecklingen allt jemt håller på med »att omdana äfven grunderna för stats- och samhällslif».

Till dessa grunder räknar jag nemligen först och främst *Evangelium*. Hvarje gång Riksdagen sammanträder, erinras representanterna derom. Ibland dem finnas väl också knappast någon, som icke trädte evangelium och dess verkningar så nära, att han tvingats inse, att deruti ligga krafter, hvilka allena kunna åstadkomma den sedliga förnyelse, utan hvilken så väl den enskilde som folken så småningom gå sitt förfall till mötes.

Dess värre tyda många tecken på, att tidsutvecklingen söker omvända eller kanske rättare undanskjuta evangelium såsom grund för stats- och samhällslif. Utan att här närmare ingå på, hvilka dessa tecken äro, vittna dock dryckenskap, utsväfningar, oärlighet och brott derom, att evangelii inflytande är ofantligt mycket mindre än man kunde hafva anledning vänta. Orsaken dertill är säkerligen i många fall att söka deruti, att evangelii anseende blifvit undergräfdt. Deraf har följden blifvit den, att den hjälp mot det onda, som finnes i evangelium, af mången icke hvarken sökes eller emottages.

Bland de omständigheter, som i sin mån utan tvifvel mycket bidragit till att förringa evangelii anseende, anser jag böra räknas vanvördnaden för och vanhelgandet af den dag, som särskildt och framför andra är afsedd att användas till evangelii tjenst. Till dessa sist antydda missförhållanden åter måste man i ganska vidsträckt mån gifva den bristande aktgifvenhet på denna sak skulden, som egt rum under grundläggandet och utvecklingen af de moderna kommunikationsanstalterna, i synnerhet jernvägarne. Strafflagens 7 kap. 3 § stadgar ansvar för den, som å sön- eller högtidsdag idkar arbete, som uppskof tåla kan. Det är en hvar bekant, huru som ganska ringa åtskilnad göres mellan söndagar och andra dagar med hänsyn till jernvägstrafikarbetet. Och dock kan man icke säga, att detta arbete är af sådan beskaffenhet, att det icke, i långt större utsträckning än som nu sker, »uppskof tåla kan». Andra länders erfarenhet ådagalägger det.

Hvad som nu blifvit sagdt om jernvägstrafikarbetet, kan också sägas om post-, telegraf- och telefontjensten. Visst är, att genom statens åsidosättande i detta fall af sin egen lag, har i landet fostrats ett sådant betraktelsesätt af Herrens dag, att den öfvervägande delen af vårt folk använder den till arbete och lust, icke såsom en dag gjord för människans skull, i syfte att hon i stillhet inför och genom evangelium skulle göra sig dess frälsande och förnyande krafter till godo. Och i och med det origtiga betraktelsesättet af Herrens dag har också, såsom jag ofvan antydt, följt i spåren en vanvördnad för Herrens ord, som ytterst måste medföra ett förringande af dess samhällsbevarande

magt. Man har, för att begagna ett känt ordspråk, »kastat ut både barnet och badvattnet».

Hvad här ofvan blifvit sagdt om de offentliga söndagsarbetenas inflytande genom de dåliga offentliga föredömen, de gifva, och må hända delvis såsom en följd af dem, gäller äfven om många andra likartade företeelser. Östörda af myndigheterna få sålunda »kramlådor och andra dylika bodar» till långt större antal hållas öppna under sön- och högtidsdagar, än nödigt är. Jag nämner här särskildt cigarr- och s. k. matvaruaffärer, hvilka senare i de flesta fall äro förenade med ölhandel. För de förras öppethållande om söndagarne finnes ingen som helst giltig anledning, och de senare behöfde icke heller hållas tillgängliga mer än någon timme morgon och afton. Många innehafvare af dylika matvarubodar skulle också vara tacksamma för ett genomfördt förbud mot deras öppnande om söndagarne annorledes än jag nyss antydt, under det att de nu för konkurrensens skull anse sig tvungna hålla dem uppe hela söndagen, gudstjensttiden undantagen.

Jag är för min del lifligt öfvertygad om, att det religiösa och sedliga medvetandet hos ett folk bör främjas och stödas af statens lagar och statsinrättningarnes anordnande efter dessa lagar, och det i synnerhet då det gäller den del af lagen, som så nära berör sjelfva grundvalen för den af staten erkända religionen som söndagslagstiftningen gör det.

Jag skall icke tillåta mig föreslå någon ny redaktion af det lagrum, jag här ofvan vidrört; men då detta lagrum, sådant det nu lyder, icke öfverensstämmer med det allmänna lifvets praxis, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ny lydelse af 7 kap. strafflagen, i syfte att den må kunna tillämpas på nu förekommande förhållanden samt på samma gång och i främsta rummet tillgodose en verklig och om möjligt förökad helgd af Herrens dag.

Stockholm den 28 januari 1893.

Edvard Thermanius.
